

**ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛИХ
ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ
В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ**

к.геогр.н., доцент Донець І.А.,

к.геогр.н., доцент Арсененко І.А.,

студентка спеціальності 242 Туризм Хомотюк Д.М.

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

В Україні сільський зелений туризм як один із напрямів туристичної діяльності набуває все більшого розвитку. Він являє собою високодохідну галузь, що не потребує для розвитку значних фінансових вкладень, швидко окупається, дозволяє уникнути кризи надвиробництва в аграрному секторі, зайняти роботою і збільшити доходи мешканців сільської місцевості, відтворити трудовий потенціал та зберегти щільність сільських поселень, зменшити кількість міграцій та негативних соціальних явищ.

Передумовами розвитку сільського зеленого туризму (СЗТ) є: зростаючий рівень урбанізації і потреба населення у зміні умов або способу життя; невисока вартість відпочинку в порівнянні з курортами; можливість відпочинку на природі, в екологічно чистих районах; знайомство з історією, самобутньою культурою, традиціями, звичаями, побутом, народними промислами мешканців сільської місцевості, а також участь у святах і розвагах, сільськогосподарських роботах.

Основною послугою в СЗТ є надання туристам тимчасового місця для проживання. Сільські споруди, житлові приміщення в Україні, які знаходяться на сільській території і облаштовані для прийому відпочивальників, мають не більше п'яти кімнат (відносно категорій житла) і пристосовані для нічлігу, харчування туристів та належить на правах приватної власності господарю називають агрооселями [1, 3, 4].

Для агротуристичних послуг, характерні специфічні риси: їх нематеріальний характер турпослуг; нерозривність виробництва турпослуг та споживання; нездатність турпослуг до збереження; мінливість якості.

СЗТ – як вид туристичної діяльності, поєднує відпочинок і оздоровлення в сільській місцевості, пізнання історичної, природної та культурної спадщини регіону (дестинації), участь у господарській діяльності; по друге - різновид виду господарської діяльності на селі з можливістю використання власного господарства сільських мешканців та наданням відповідних послуг туристам (проживання, харчування, організація дозвілля).

В країнах Європейського союзу спостерігається зміна туристичного інтересу та перехід від концепції трьох «S» («Sun-Sea-Sand») - сонце, море, пісок, до концепції трьох «L» («Landscape-Lore-Leisure») - пейзажі, традиції, дозвілля. Отже, популярності набувають подорожі і у сільську місцевість. Провідні позиції щодо розвитку СЗТ займають Франція, Австрія, Польща, Німеччина, Данія, Великобританія та ін. СЗТ в Україні почав інтенсивно розвиватися в середині 90-х років XX ст. [6, 7, 8, 9, 10].

СЗТ найбільш поширений у таких регіонах. як: Центральний і Північний регіони: Полтавська, Київська, Чернігівська області; Західний регіон: Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська, Хмельницька області; Південний регіон: Херсонська, Миколаївська, Запорізька області.

У Запорізькій області розвиток СЗТ визначено, як один із провідних видів туристичної діяльності: налічується 34 садиби (2018 р.) СЗТ, які надають послуги з тимчасового розміщення, харчування, організації відпочинку, традиційних видів сільськогосподарської діяльності тощо. Зазначимо, що кількість даних малих підприємств в області постійно збільшується: у 2010 р. - 19 підприємств, у 2011 р. - 20, у 2012 р. - 22, 2013 р. - 22, 2014 р. – 30 [1, 5, 10].

Розташування садиб СЗТ в межах Запорізької області нерівномірне. Найбільша їх кількість сконцентрована на узбережжі Азовського моря: у Приазовському районі (с. Новокостянтинівка, с. Степанівка Перша), у

Мелітопольському районі (м. Мелітополь, с. Мирне, с. Сосновка, с. Семенівка; Запорізькому районі (с. Широке, с. Сонячне) та ін. [1, 2].

Розглянувши функціональну діяльність малих підприємств СЗТ в Запорізькій області на прикладі садиби зеленого туризму «Гостини у Валентини» (м. Мелітополь) можемо зазначити, що власниками надається повний комплекс туристичних послуг СЗТ: трансфер, проживання, харчування, оздоровлення, організація дозвілля (тематичні заходи, екскурсійні програми, майстер-класи та ін.), участь у господарських роботах.

На сьогодні, для покращення та удосконалення розвитку СЗТ необхідно створення мережі установ та організацій, які здатні об'єднати та підтримати такий різновид підприємницької діяльності: агенції сільського туризму, асоціації сприяння розвитку туризму, організаційні центри.

В свою чергу це дає можливість малим підприємствам регіону дослідження у сфері СЗТ більш розвиватися за умови активності громади, транспортної доступності, функціонуванні туристично-інформаційних центрів, створення власного бренду, розробки нових туристичних продуктів, пропозиції щодо якісних туристичних послуг.

Створення оптимальних умов для організації СЗТ в Україні, зокрема, Запорізької області буде сприяти ефективному використанню туристичного потенціалу країни, зниженню надмірного навантаження на ландшафти традиційних туристичних дестинацій, задоволенню локальних і регіональних інтересів, функціонуванню малих підприємств туристичної індустрії в сільській місцевості.

Список використаних джерел

1. ГО «Спілка сільського зеленого туризму України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.greentour.com.ua>
2. Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.zoda.gov.ua/news/41721/u-zaporizkiy-oblasti-nabiraje-obertiv-rozvitok-zelenogo-silskogo-turizmu.html>

3. Забуранна Л.В. Конкурентостійкість підприємств сільського зеленого туризму: теорія, механізм формування та управління Монографія. – К.: ЦУЛ. 2018. – 292 с.
4. Зайцева В. М., Корнієнко О. М. Сучасний стан курортно-туристичної сфери Запорізької області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Lenovo/Desktop/eui_2017_3_11.pdf
5. Портал Держ.Запоріжжя. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zp.depo.ua/ukr/zp/na-zaporizhzhzi-vikladatimut-osnovi-zelenogo-biznesu-20170602582856>
6. Сільський зелений туризм. Польща [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pidruchniki.com/2015073165655/turizm/polscha>.
7. Сільський зелений туризм. Румунія [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://pidruchniki.com/2015073165658/turizm/ugorschina>
8. Сільський зелений туризм. Угорщина [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://pidruchniki.com/2015073165658/turizm/ugorschina>.
9. Сільський зелений туризм. Франція [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://pidruchniki.com/2015073165654/turizm/frantsiya>
10. Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.greentour.com.ua>